

London Preaching Amities.

55. *gadagahjums.*

Alt. 21.

Trefschdeenâ, 26. Mai (7. Juni).

1876.

Nedalteera adrefe: Pastor Safranowicz, Lutiringen pr. Frauenburg, Kurland. — Utspeidzilja Vestborn k. (Rieverb) grahmatu bohdē Delagava.

Nahditajs: Sīnas. Jaunas grāmatas. Par eelu brugeschanu. Bījaunakabs sīnas. Iš W. muisčas. Par Latveesču industriju un fabrikā buhschanu. Oħlisekera brahlim. Babibas un pretſchū tirgus. Atbildas. Slu-dinapfhangas.

No eel&chsemehut.

Jelgawā 15. Mai pulksien 7. no rihta nomira ūhejenes Kursem. apgahdaschanas namā (Collegium der allg. Fürsorge) saldatu atraitne Marianne Kraſting, 120 gadus weza. Wehl 9 gadus atpakaļ wina us ūpeekischa ūutedamahs wairak reisēs pee manis atnahza un man daudz par sawas jaunibas gadeem stahstija. Brihnums ka wina wezus laikus ūtaidri atmineja, turpretim tee wehlakee, ihpaschi tee beidsamee 30—50, winas atminai gandribi ūwafisam bija ūduschi. Iunahit wina rūnoja lihds beidsamu brihdi, bet atšu gaſchuminsch tai jau 5 waj 6 gadus atpakaļ bija ūdus, galwa un rohkas pahrlektu trihzeja un gulta ween ūuledama ta lohti pebz nahwes ilgojabs. Wina bija dīsimuſi leela ūeekideena 1756 Annas muischas Leel-Stāndi, kur wina ū tehwis Mikel Weißs bijis par meschafargu. Ūeſwehtita wina tika 1774, kad Upeemuiſchā par meitu deeneja. Us winas wehleschanobs wina ū glabata is Annas baſnizas tai 18. Mai us ū ūaku ūapeem, 5 werstes no Jelgawas. — 10 gadu laikā, kur Jelgawā par mahzitaju ūsmu, ūchi jau ta ūeekta atraitne, kas pahri pahr 100 gadeem weza, no manim ūteks us ūapeem ūwadita. Ūe wina wahrdi: 1) Margaretha Brachmann, dīsim. Frank-Sefawā 1765, mir. Jelgawā August 1867, 2) Trihne Duhde, dīsim. Leel-Behrse Februar 1768, mir. Jelgawā Mai 1868, 3) Greete Paprowsky dīsim. Turing, dīsim. Jaun-Platonē 1762, mir. Jelgawā Juli 1868, 4) Greete Steinbach dīsim. Mehſite 1769, mir. Mehſites Noraulds August 1870 un 5) Marianne Kraſting. Žil es ūinu, tad manā draudſē wehl 2 atraitnites 100 un wairak gadus wezas dīshwo.

R. S-Z.

Jelgawas dseedataju fabeedriba „Liedertafel“ 1. Mai noswineja fawus gada fwehtkus. Ari Kursemes zeen, gubernatora kungs ar fawu klahtbuhfschanu pagohdina ja sapulzi. Tapat ari Rihgas dseed, beedribas bij no fawas puſes beedrus atfuhlijuschas, lai atnes Jelgawas beedreem laimes wehlefhanas.

Pee Bauskas aprinka teesas, Iša Kurs. gub. awiseis
sino, ir par aseforu apstiprinahts Vilēmuisčas faimnecks
A. Gudsche.

Ij Rundahles. Ar schehlumu jau sawus zweeschu un ahbolinu laukus usarahm, — ar schehlumu jaluhkojahs ari us rudsu laukeem; aif aufstuma ari tee fahl nihkt. No 6. lihds 8. Mai grohsijahs sneega puteni. Dach, karsch zereja ar Mai eefahkumu filtu gaizu, kartupelus isstahdija; sirai, lehzas un ausas jau dascham usnahkuschi. Nedsehs, waj scho aufstumu iszeetihes. Lohpu chdama daudseem truhkst. Ar

preeku waru ſinoht, ka daschi ſaimneeki ſawus ſagtohs ſirgus
Leiſchöhs uſſibmejuſchi un atda bujuſchi.

Zaur daschu Meschohtneku ruhpeschhanohs preeskch trihs gadi tika no waldischanas atwehleschana dabuta, „semkohpibas fapulzi“ dibinaht. Jau zentigee semkohpji sawas sa-eeschanas notureja. Bet kà jau nereti gadijees, ka „freetneem zenteeneem“ ir aukas usbrukuschas, tà ari schè bij. Bet japreezajahs, ka „freetnee zenteeni“ wirsrohku patur. „Semkohpibas fapulze“ pehz gruhta kara war uswareschanas swelklus swineht.

Pawehnu Tchis.

No Kabilles mums nobl ta behdu fina, ka Kabilles skohlmeisters Johann Ernst Fielhold pehz ilgakas slimoschanas 14. Mai, 50 gadu wezumā, nahwē aismidsis. Fielholds bij wiſā muhſu apgalbā weens no muhſu kreetnakajeem skohlmeistereem, zeenahts un mihtohts kā fawa paſcha draudſe, tā ari no wiſeem, kas ween winu pasina. Winsch bij dedſigs wiſā fawā darboſchanā un ar leelu uſſizibū kohpa fawu amatu; wina ſirſniga buhſchqna un beſwiltiga ſieds tam eemantoja dauds draugu, ar wiſu ſirſnibu winsch kohpa mihlitas ſaites ar faweeem amata beedreem, kas nu aſaras apſlouka pee mihla brahla ſchirkchanahs. Ar ſchelbabahr winu peemin un gan wehl ilgi veeminehs wiſas tahs dauds ſintas dwehſeles Kabilles nowadā, kur winsch par ſkohlotaju bijis un kuru ſirdis fawu ſwehligu fehlu laiſſis un us wiſu labu muhſchā ſtiprīnajis. Pilnus 20 gadus (no 1856. g.) winsch Kabilles draudſe ſkohlmeistra amatu kohpis. Wina muhſch bij ari zaurdauks gruhtahm behdahm peemelkhefts. Tas Rungs lika oriſhim fawam kalspam zaur daschu behdu uguni eet un ſchirkſtijahs few to ſeltu, kas wina walſtibai der. Fielholds dabuja fawā muhſchā dauds ſchirkchanahs fahyes baudiht. Winam bij us duſu japaſwada fawa pirma laulata draudſene, fawa ſewas mahte, fawi abi wezaki, fawa oħtra laul. draudſene un fawa mihla meita. Weegli tas pateizams, bet zit behdu aſaras tur us ſcheem zeleem ir bijuſchas. Lai nu duſ ſaldi ſchis uſtizigs kalspam un lai wina wahrods paleek mihla, dahrgā veeminā. Un tas Deew̄ wiſas eepreezinachanas lai wada farus ſchelbigus zelus tohs 5 bahrinuſ (3 meitas un 2 dehluſ), kas raud pehz fawa tehwa un gaħdneka.

Wehl no Pehterbargas. Leelstirs frohna mantineeks ar wisu sawu augstu namu 4. Mai nehmahs vshwollsi Zarisko-Selas wasaras pill. — Domehnu ministers Walusew s Juli mehnesi isbrauksfchoht no Pehterbargas, apzeemosfchoht daschas Kreewu gubernas un tad kahdu wasaras laiku paadi-schoht atkal pee jauka Tegern esera Bairu semë. — Gelsch-leetu ministers Timaschewis ari isbrauls pa Kreewijas gubernahm.

No Pehterburgas. Pehz wišpahr. kara deenesta likuma § 21, ir kara ministerijahm atwählehts, ja ir eespehjams, to prečsch frontes deenesta noteiktu laiku (6 gadi) pa-ihsinaht un jau agrak pee reserwas peeflaitih. Tagad eeksch „Golos“ lašam, ka kara ministerija jau tagad fabkshoht labjeneeku un leelgabalneeku saldatus frontes deenesta laiku līkt tilk us 4 gadi un tad peeflaitih reserwai. Gon nu no weenas puſes par ſcho deenesta pa-ihsinashanu jayreezajahs, bet ari jaſauta, waj ta leeta netrauzebs to tilko uſnemtu ruhpeſtu pehz ſkohlas mahzibahm. Tagad bij tilk ta hdeem ta pa-ihsinashana us 4 gabi gaſdama, kas elementarskohlu zauri gahjuſchi. Kad nu ari bes tam to paſchu labumu panahks, waj ſkohlas wehrtiba daudžu ožis netiks zaur to maſinata? Bet dſirdam ari, ka griboht turpmak ari ſchihs deenesta ihsinashanas pehz ſkohlas mahzibahm wehl ſmallaki nogrunteht.

— Kreewu kaufmani ir iſtrauzeti zaur to ſinu, ka ar Enalantes kugeem fabkhoht nahkt us Kreewu ſemi tauki no Australijas. Lihds ſchim ſcho prezi ſtipri iſweda no Kreewu ſemes, bet buhs gon turejuſchi ſtipri dahrgi, ta ka ziti rohdahs, kas ſchauj ſawu prezi pulka. Schinis laikos kaufma-neem ſtipri ſamonaħs, ja grib paſtahweht un tāpat ari walſtihm, ja negrib ar ſawahm prezehm valakā palift.

Pehterburgā, ka mums ſino, 7. Mai ap puſdeenu walſtbankas ſehterubmē tilka ſadedfinati papihra naudas gaboli par kahdi 38 milioni rublu. Tee bij bankā pret ſeltu un ſudrabu eemainiti un papihra rublus ſadedfinoht tilka ſchi parahdu ſumma deldetra. Klaht bij walſtſkontroleers, finanzminifteera paſihgs, walſtſbankas direktori un ziti augsti fungi, kas wiſas tahs naudas pakas rewideereja un tad ugu nim nodewa; par wiſu uſnehma protokoli.

Kreewu walſti 1874. gadā pa pasti ir gahjuſchais 62 milioni wehſtules. Tas zaur zaurim ne-iftaifa wehl 1 il no galwas. Englonē zaur zaurim lihds 22 rehlinu un dwehſeli. Nakſihs ari muhſu walſti ar latru gadu wairak.

Warchawas tuwumā 2 kaufmani grib taisiht wareni leelu papihra fabriki, kur no kohlu materiala ſagatowohs pa-pihrū. Warchawā 1. September buhs ſemkohpibas iſtahde un Novembera eefahkumā amatneezibas iſtahde.

Us Odesu naik ar kugeem leels pulks kaufchu, kas wiſi behg no Turku ſemes ahrā. Ar weenu paſchu damſlugi atbrauza 800.

No Aſtrakanas rokſta, ka tur ſcho paſas ar ihſti bagata ſweijsa bijuſi, ſitkis eſoht no reta leeluma un treknuma; tuhſtots agrak ſwehris lihds birkawu, ſhogad $2\frac{1}{2}$ birkowi.

No ahrſemehm.

Weens kreewu generalis, Tſhernajews, kas daschus ga-dus jau atſtaukā un bij Pehterburgā par awiſchu redaktoru, ir tagad nobrauzis us Serbiju un no ſurenies taisotees eet nemeerneeku pulkeem par kara wadoni. Labu, mahzitu wadoni teem lihds ſchim ſtipri wehl truhſt. Kautees tee gan duhſchigi kaufjahs, waj pulks eedami waj maſumā ouhdami. Diwi nemeerneeku wadoni bes kahdeem paſihgeem uſbruka 4 Turku ku-reerem, kas no Pridoras nesa ſteidſigas ſinas un tohs noſiuchi atnehma teem wiſu, ko klaht atroda; ihpachī tee atnemti rakſti eſoht no leelas wehrtibas bijuſchi.

Turki preezajotees par to ſleykawibas darbu eeksch Salonički un ſaloht, ka ta tilk wiſur jadara.

Tilko ari wahzu konsuls Moſtarā, baron Lichtenbergs netizis no Turku ſaldateem nokauts. Pee Moſtaras kahdi no Turku ſaldateem waj nu wiſu paſihdomi, waj nepaſihdomi

bij fabkſchi pehz wiſu durſiht ar ſaweeem piheem un tilko konsuls us ſawa ahtra ſirga no teem iſmužis.

Ari Konſtantinopole paſchā bij jau leels lehrums. Turku preesteru-studenti, kahdi 5000 bij ſapuljejuſchees un tureja us ſawu rohku gudras runas, ka Turku ſeme tagad buh-toht glahbjama. Samus padohmus ſhee jaunekli nesa pee augsta walſtſteefneſcha un kād tas tohs ihsī atraidijs, tad de-wahs us leelwefira pili uu kād ari tur netika peenamti, tad nogaidija Sultani un tam us eelas nodewa ſawu luhgſchang ſrokſtu 1) lai augsto teefneſi (Scheik-il-Islam) un leelwefiru ſweefchoht no amata, lai waldischanu gruntejoht us walſtſru-nakungeem u. t. pr. Jaunekli ſawā drohſchibā peeprafija, lai Sultans teem 3 ſtundu laikā dohd atbildu, waj ta buhs jeb ne. Un ko dohmajeet, pehz nezik ſtundahm augstaſ Scheiks un leelwefirs bij ari no amateem iſlikti. ſhee stu-denti eſoht ari Sultanu luhgufchi, lai wiſch gahda, ka Kree-wijas weetneeks, generalis Ignatjews, no Konſtantinopoles tohp aiffaults prohjam, jo wiſch eſoht pee wiſas Turku nelaimes wainigs. Chrmota peeprafischanu! Bet to war redſeht, zik neſpebziga un baſliga wiſa Turku waldbi ir, ka jau pulzinſch jaunekli to ſahl ſtumdiht. Konſtantinopole, kur ween kahdās bohdēs erohtſchi atrohdami, tee tohp ſtipri iſpirkti, tillab no Turkeem, ka ari no kriſtieem; ween ſruņojaħs us waras dar-beem, ohtri us ſawas dſiħwibas ſargafſchanu.

Ta Bulgareeschu meitene, kuras labad ta aſins iſleefchana Saloniki pilfehtā notika, ir wahrdā Awrat Hiffar. War gon fazicht, ja nebuhtu ſchis notikums, no maſas meitenes zelda-meess klaht nahzis. Deewi ſin waj wiſas tahs leelwalſtis buhbu zaur ko zitu bijuſchas ſadabujamas us taħdu weenprahliu, kahdā tagad ir pret Turku. Tilk Englante ir ta weeniga walſts, kas wehl grib Turkam ſawu draudſibu uſtureht; wiſa iſgudram atſauzahs, ka wiſa tapehz nepeebeedrojotees zitahm leelwalſtihm, jo gribot ſwabadu rohku paturct. Saloniki oħstā tagad gul 14 leeli kara kugi ar iſſteetem lee-lajeem gabaleem; tur nu gan laudis fargeſees.

Bulgarijā, kur nemeerneeku kara pulki jau ſkaitoht pee 10 tuhſt. kara wihrū, tagad nu laſahs ari Turku armija, kas ori buhs lihds 10 tuhſt. ſaldatu ſtipra. Tur ir jau kahdas 3 leelakas kaufchanahs bijuſchais, bet awiſehm nau brihw tur nekahdas ſinas nest, ta tad nu eet muti pa mutei, ko katra puſe few par labu daudſina. No Ruffschuks daudis kriſtiti eet par rohbeschu dſiħwoht. Konitschā Turki ſadedfinajuſchi kriſtigu bañizu un nolahwufchi zeema wezko, ta ka kriſtigeer ir ſtipri eelkaitinati. Us padohſchanohs neweens uđohma, jo nupat redſeja, ka weens wadonis, kas bij us goħda wahru padeweess, tilka tomehr noschauts.

No Turkeem. Kunajoht par kara kugeem, kas tagad no zitahm walſtihm laſahs pret Turku kriſtēem, gribam peemineht weenu punkti if tahs meera kontraktes, kas pehz Krimas kara 1856. gadā tilka noſlehgta. Tur ſtaħw rafſtih, ka Sultani paleek ta brihwiba, ſwescheem kara kug-eim noleegt braukt eekſchā tais juhrs ſcharumōs, kas wed us paſchu Konſtantinopoli, Dardanellu zelſch un Bopporus, un ka meera laikā Sultans tur ne-eezeetih ſneweenu ſweschu kara kugi. Leelwalſtis no ſawas puſes apnehmahs ſcho Sultana teriħbu tureht ne-aifti. Preeſch maſakeem kara kugeem, kas kalpo ſwescheem konsuleem, Sultans, ja grib, war iſdoht zekl ſiħnes, ka tee war eebraukt minetās juhrs datas. Ta tad nu tagad ari tee ſweschee kara kugi wiſpirms laſahs gar zitahm kriſtimalahm. Jo nau zerams, ka Turks no laba prahha atwährs kugeem

to aisseegtu zelu. Pee paſchā Konstantinopoles kram no ſwefchojeem konsuleem ir fawu kugi ar teefu kara ſpehla. Bet ju gribehs ari Konstantinopolē apdrohſchinatees pret nebehdibahm, tad waijadſehs wiſadi ari to iſdabuht, fa tur wehl wairok kugi fabrauz. Englante jau ſchihs weenäs leetas labad ſchikrabs no zitahm leelwalſtihm, ta la leelahs baſtojahs, fa kugi reis fabraukuschi nepanem wiſu Konstantinopoli un neſahk daliht us fawu rohku wiſu Turziju.

No Turklu ſemes. Nemeerneeku wadoni ir us to ſawee-nojuſchees, peenemt Berlines konferenzen padohmus, prohti la 2 mehneshus eerohtſchi lai duſ un paſtarjam nu uſnemſ tahn peprajſchanas, ko Sultans lai iſpilda. Abas puſes patura tam laikam ſawus eerohtſhus. Nu tad tik janoreds, lahdus buhs Sultan Gala wahrd. — Sultanam jauni ee-naidneeki zelahs no paſcha laudihm. Tee preeſteru ſtudenti (ſoftas) ir leelu pulku us fawu puſi dabujufchi un grib to ſeetu ſawas rohkas nemt, fa Turklu ſemi atkal pee ſpehla dabuht. Wini grib kristigeem doht viłnos lihdſigas teſibas ar Turkleem un wiſadas reformas eewejt. Turklaht peeprofa, lai Sultans jopiohjam iſteek ar dauds maſaku kabatas naudu la lihdſ ſchim u. t. pr. Tahdi padohma deweji now wiſ mihiſi.

Ko ihſti Englante dohma, palikdama peebedrojuſehs pee tahn zitahm leelwalſtihm, kas ar Sultanu grib ihſi farunates, to newar ſinaht, bet to war fazilt, fa winas iſtureſchanas nekalpo wiſ meera zeleem, jo Sultans ir zaur to weenu walſti, fa wiſch pee draugeem ſtaita, tohp ſtubrgalviba zetinahts. Bet ko tas wiſ ſlihdſehs?! Turklu waldibas laiks Eiropä eet ſedſami us galu. Jau wiſu to laiku tas nams druhp; dauds rohbeschu ſemes, kas ſenak bij ſem Sultan, ir jau ſen par puſi wobadahm un tad atkal par paſchtahwigahm palikushas. Ta gaſha ar Greeku ſemi, ar Egipci, ar Serbiju, ar Rumeniju, ar Montenegro un nu zibnahs Boſnija un Her-zegeowina pehz tahdas pat ſwahadibas un to ta ari panahks. War wehl daschi kawelli zeltees, bet tomehr buhs janahk tam brihdim, fur Turklu waldiba iſdſeest. — Englantes atbilda eſoht tahta tumſcha; wina ſakoh, fa grib gan ari dalibu nemt pee ta peemeertinaschanas darba, bet no ta Berlines preeſchlikuma wina nezere nekahduſ auglus un grib tapehz wehl nogaidiht, pirms ar fawu ſpehlu ſlaht beedrojabs. War maniht, fa Englantei ir bail no kara, jo kad rafſtu paraſta un Sultan to nepeenem, tad war gan iſnahkt, fa ja-eet ar waru wiſu.

Laſitaji gribehs ari ſinaht, kas nu no tahn Bulgareeschu meitenes iſnahzis, par kuru tas ſlepkaſibas darbs Saloniči iſzehlahs. Weena ſina, kas par Greeku ſemi ſchurp atnahza, ſtan ta: ta meitene ir fawai mahtei atkal atdohta, wina ne-grib no Turklu tizibas ne ko ſinaht.

Tahdu kara fugu ſpehlu Turklu juhrmales wehl nau re-djejuſchias, kahds tagad tur kohpā falafahs. Englante, kaut gan negrib ar rafſteem Sultanam uſtah, tomehr kara fugu ſchiniſ deenäs buhs nobrauzis, buhs 13 kara kugi ar 121 leela-jeem gabaleem un 4150 ſaldateem. Un fur tad wehl zitas walſtis?!

Ta behru deena Saloniči, fur tee 2 nokautee konsuli tika uſ duſu pawaditi, tohp ta aprakſita: 19. Mai pulkſten 8. no rihta Frantschu kara kugi dema ſihmi un wiſi kugi, kas ween tur bij, brauza rindā ſik tuwu waredami pee malas; ſaldati laiwaſ zehlahs pee kraſta. Jo bij dohmas, kas ſin waj Turki nedara wehl zitas nekahxtibas. Turklu garniſoneſ ſaldati bij jau faulei lezoh ſchur tur pa pilſehtu pulzinoſ iſdaliti, pa

tahn eelahm, fur behrinekeem ja-eet. Pulkſten 10. wiſi kugi eewiſka ſlagas un maſtus (ſtruhwes ſihme) un ſchahwa kahs ſchahweenus. Kugu ſaldati lahd 2000 noſtahjahs pa pilſehtu pulkös, wiſi ar lahdetahm flintehm. Kad ſahrkuſ ſehla, tad ſchahwa 101 reiſi. Sahrkeem pa preeſchu gahja Turklu regimenter muſikiſ un wiſneeki un wiſi Turklu augſtee ſungi pilnoſ mundeerōs pakat. Bahri Turklu baſnizaſ durwihm bij aifegts leels melns laſats. Zaur eelahm iſgahjuſchi nabza pree juhrmales, fur Frantschu konsula libli us kugi zehla. Atkal ſchahwa ar leelajeem gabaleem. Wiſi pilſehtis turejahs meerigs.

Bulgarijā tee kristiti jau ſahduſ 7 gadus ir paſluſu us karu poſuſchees, naudu krahjuſchi un eerohtſhus apgahdajuſchees. Par wiſewadoneem teem ir weens Benkowſkiſ un Wolowſ.

Jau naſ grahmataſ:

- 1) „Dſeeſmu rota jaukteem lohreem“ Betorta un peektala, apgahtata no J. Bimſes, ſeminardirektora. Da-ram, laſitajuſ uſmanigus us ſcho nupat iſnahkuſchu grahmatu. Mahtakas ſinaſ par to fludinojumās.
- 2) „Paſnuddis behrus.“ Stahſtſ preeſch wezeem un jauneem no A. Tolmar. Ar rafſtitaja atwehleſchanu pahtulkohts no D. Behrſina.

Pee eelu brugeschanas Londonē ſchinis gaddis ir iſpro-weiſchi wiſadus materialis, gan akminus, gan affaltu, gan kohku un heidſoht tomehr atraduſchi, fa kohls tas wiſuderiga-kis, jo leelahs weeglaki pahtlaboties un brauzoht netaiſa ne-kaſdu trohſni, turklaht ori ſirgi us kohka wiſmosak kriht. Ir iſrehkinajufchi, fa zaur zaunim us akmineem ſirgs kriht ik us 132 engl. juhds. pa 1 reiſi, us affalta ik us 191 e. j. un us kohka ſteen 446 engl. juhds, pirms reiſ kriht.

Wiſjaunakahs ſinaſ.

No Konstantinopoles Turklu waldiba ſino, fa sultans Abdul Azizs no trohhaa atfazijees un wina brahla dehls Muradis V., džimis 1840. gada, par ſultanu iſſaults. Par tahdu waldibeku pahtmainiſchanu laudis, ihyaschi Konstantinopolē paſcha, eſoht lohti preezigi, jo wezo ſultanu nemas ne-efoht warejuſchi eereſeht. Jaunaſ ſultan ſiſus lihdſchiniſus ministerus paturejis un ſcheem pauehlejis ſtaſahdiht tahdu walſtliſumu, kas wiſeem paualſnekeem, meenalga no lahdas tautas jeb tizibas, dohd weenadas reltes un teſibas. Eiropas leelwal-dibahm ſchi trohhaa mainiſchanu gan jau peeteitla, bet wehl nau atbidas atpaſa, wai Muſrudu par ſultanu peenem jeb ne.

Uſ Wiſni par ſultanu Abdul Azizu iſ Konstantinopoles naſk daschadas ſinaſ: 1) fa no trohhaa eſoht nozelts un ne fa pirmahs ſinaſ ſlaneja, vats atfazijees; 2) fa Turklu preeſteru mahzeli (ſofta) wina eſoht noſchaugufchi; 3) fa gan wehl diſhwos no wiſu rohlaſ iſmuſis, bet mahjās pahtnahzis drihs nomiris, u. t. j. pr. — Wehl truhſt ſtaidraſas ſinaſ par to, fa tur wiſ notijs un waj ſultan ſehl diſhwos jeb ne.

Serbijs waldiba iſlaidiſi kara manifestu pret Turkleem.

Englandes waldiba, kas teem 3 kanzleru uoſpreedumeem Berline nebija peebedrojuſehs, ſagatavo leelu kara fugu ſpehlu ko ſuhitiht us Turziju, lai us wiſu buhtu gatawa, kas no zitahm Eiropas leelwaldibahm tur waretu notiſt. Nahdahs ka Engla-deeſchi ſiſri eet pa Turkleem, jo netik fa Turklu kara ſpehlu ar Englantes ſelta naudu tagad teek lohneti, bet no wiſeem ari Turklu waldibahm eſoht tas padohms naſis nepeenemt tahn no tahn zitahm leelwaldibahm 4 punktis iſteikas peepraſſchanas dehle dumpineeku apmeerinaſchanas.

R. S-z.

If W. muischas.

Esmu jau laikarakstos no dascheem Kursemes pagasteem par pagasta buhschanabm, tikumeem un netikumeem lafijis.

Pee tahlahm pagasta buhschanu lafischahanahm ari fahku just, ka ari no muhsu pagasta dauds ko waretu rafkstift un si-noht. Pagastā paſchā nau wehrts par tahm leetahm runaht, kuras gribu mineht, jo laudis tē to natura par kahdu fwārigu leetu. Eſmu ſawu balsi paſehlis, bet lihds ſchim weli, ta tad gribu tē tahs pahrrunah, kaut gan nau ne zil jaukas.

Ta tad nu gribu daschas buhschanas ſheit farakſtift un redakſiju lubgt, ſchim manam wehſtjeenam ſawās lapinās ruhmi wehleht. — Par muhsu pag. teesu newaretum ſchelotees, bet muhsu pag. waldfchana ta tik ir.

- 1) Muhsu pagastā ir tagad gan dauds wairak ſkohlotu zilweku, neka ſenak gadus atpakaſ, bet, neba gudraku; to rahdihs mums ſchihs punkteſ: Par galwaſnaudu dſirdam dauds zilweku ſchelojantees, ka ik gadus lee-las galwaſnandas, galwaſlabibas, u. t. pr.

Bet ka tad nebuhs leelas nodohſchanas, kad mums tee pagasta waldeveeki tahi, kas tik melle, ka paſcham kas kabata nahk un ne wiſ par pagasta lablahſchanu gahdaht; galwaſnandas parahdi ir nepeedſihti — ko dohmajeet? — lihds 4669 rubleem; tee, kureem wairak parahdu, ir wiſ pagasta wezoka leelakee draugi, jo kas tad dohs arweenu bairiti, tipku u. z. dſehreenus, ar ko wehderu pildiht.

Peerahdams zaur galwaſnandas grahmatahm, ka tik dauds nepeedſihti parahdu. —

- 2) Pagasta weetneeki ir mums wezi, kas nekahdas nodohſchanas nemalſa, kas pee ziteem pagasteem peederigi un kas pee Deewagalda ne-eet. — Peerahdams zaur pagasta rulleem un W. draudſes baſnizgrahmatu.

Schahdi pagasta weetneeti, kuri wezi, kas nekahdas nodohſchanas nemalſa un kuri pee ziteem pagasteem peederigi, ſpreesch kas pagasta wezakojam un ſkrihwerim pat labu ir, jo wineem nau jamakſa; ta par prohwı: 1) ifgahjuſchā 1875. g. nospreeda pagasta weetneeki ſkrihwerim par familijslistu farakſtichanu 130 rubl. — turpreti daschi pagasti ſkrihwe-reem par ſcho darbu nemas nemalſaja, daschi pagasti, kuri malſaja, ari tik dauds nemalſaja, lai gan nau masaki pagasti. — Peerahdams zaur Protokoles ſchinoħru grahmata, kur pagasta weetneeki ſcho nau da nospreeduschi; un 2) ſkrihwerim par iſtabas gribdu mahleſchanu 30 rubl. — Peerahdams tad-pat ka 1. punkte. —

Ka ifgahjuſchu ruden dſirdeju, tad daschi ſaimneeki un ari pagasta preekſchneeki runaja, ka waijagoht pagaste weetneekus fastelleht, lai nospreesch preekſch pagasta wezaka weenu ſirgu virkt un no magafinas ausas, ar ko baroht, jo winam eſoht pagasta darifchanas dauds jabrauz; bet zil tagad ſinu, wehl tas nau notizis, bet kad wehl ſhee pagasta weetneeki valiks, tad jau zerams ka tas notiks. — Sché nekahdas zitas peerahdſchanas gan newaijadſehs, jo dauds jau ſcho runu ſin, bet kad waijadſehs, ari peerahdſchu.

- 3) ſkrihweris mabk naudu par paſehm, kuras winsch if-dohd, pee few patureht; zil ſinu, zitols pagastos ſkrihweris weens newar paſes ifdoht bes preekſchneeka jeb pagasta wezaka ſlahtbuhschanas, bet W. ſkrihweris weens, dauds paſes ta ir ifdewis; (par katra baltu paſi jamakſa trihs rubli); par katra paſes ifrafkſchanu malſa 30 kap. ihpaschi, ſkrihwerim, — ſcho malſu, ka zeru ari buhs pagasta weetneeki nospreeduschi. —

Peerahdams zaur paſu grahmata, jo ſchini grahmata nauda gan ir eerakſtita, bet nau lahdē; dascha nauda ari nemas netohp grahmata eerakſtita. —

- 4) Dasch laſitojs gan jautahs, ka tas noteek, kad ſchahdas nekahrtibas ar pagasta mantu war dariht; us tam man ja-atbild, ka jau augſchā minehts, lahdī mums daschi pagasta weetneeki ir; wini gan pee pagasta lahdes rewieereschanas atnahk, bet ne-eet nemas pee lahdes, daschi pag. weetn. ari wehl nemas nau redſejuschi, lahdī muhsu pagasta lahde iffatahs, waj ſila, melna jeb blaħwaina. Skrihweris ar wezako ari pagasta weetneekus peeruna teildami, ka wiſas een-miſchanas un ifdohſchanas ſchinoħru grahmata rik-tigi eſoht farakſtitas u. t. j. pr.; ta tad us ſchahdu pee-runashanu wiſi paleek meerā, tik wehl ſkrihweris illaſa zil naudas eeñems un zil ifdohts, pehz tam wiſi pagasta weetneeki parakſtahs ſchinoħru grahmata, ka pagasta lahde rewieereta. Pagasta teefas preekſchfehdetajſ ſteek ſee pagasta lahdes rewieereschanas preekſchā aizinahts, un ka augſchā minehts, lahdī pag. weetn. ir, ari kwitantschu newaijag, kur nauda ifdohta. — Bebz likuma waijag pagasta teefas preekſchfehdetajam pee pagasta lahdes rewieereschanas buht un pag. wez. kwitantschi par ifdohtu naudu pag. weetn. un preekſchfehdetajam ja-usrahda. —

Peerahdams ar wiſeem pagasta weetneekem.

- 5) Pee teefas darifchanahm ari ir ſkrihweris leels teefas ſpreedejs, tik winam pag. teefas preekſchfehdetajſ ta ſpahrditees nekauf ka pee pagasta waldfchana. Gandrifs latram, kurſch pee teefas eet, ſkrihweris praſa, lai dohd winam tik un tik naudas, tad buhschoht wi-nam ta ſuhdsibas leeta labak iſeet. —

Peerahdams zaur wairak laudihm, kureem wiſch praſijs. —

- 6) Ifgahjuſchu gad muhsu ſkrihweris taſija no ſchihdeem labu petnu. Bebz augſtaku teefu pawehles nebij ne-weenu ſchihdu bes paſes, bes familijs ſihmes un wehl zitahm parahdiftchanahm, peetureht; tad tika tuhlin wiſi ſchihdi un ſaimneeki, pee kureem ſchihdi dſihwo, muſchā fastelleti. Schihdeem peeteiza tahs augſchā minetas parahdiftchanas lihds weenai noteiktai deenai peenest un ſaimneekem, ka tee neveturetu, kad nebuhs no pag. waldbas ſihmi wineem peenefuſchi, ka rikti gapihri ir (japeemin ka muhsu pagastā dauds ſchihdu dſihwo). — Ta tad ari ziti ſchihdi brauza pebz tahm minetahm parahdiftchanahm un atneſa, bet weens ſchihds, kuram nekahdu papihru nau, kurſch tik ar weena zita ſchihda paſi dſihwo, dſihwo wehl arween drohſchi us preekſchu, kad lahdī darifchana, tad aiseet pee ſkrihweri, un pebz ir wiſs rikti. Tee ſchihdi, kuri bij atneſuſchi rikti gparahdiftchanas, netika ſweikā, no katra nehmis diwi rublus par to ſihmi, kura pee ſaimneeka bij japeeneſ. —

Peerahdams ar wiſeem teem ſchihdeem, kuri malſauſchi. —

- 8) Kad lahdī braukschana jeb zita lahdī darifchana pa-gasta, kur wiſeem ſaimneekem lahdī jalaisch aplahrt, ari tohs pagasta waldeveeki draugus nestelle, bet zitus. — un ta pee wiſahm pagasta darifchanahm, kur wiſeem ſaim-

neekeem jalaisch, tee draugi netohp stelleti, bet peeraksta, ka tee ir stellejuschi: Kad kahds no ziteem faineekem, kurch nau pagasta waldeneekeem draugs, nestelle, tad tas tohp tuhlit muischâ wehstichts. Kad wehstichtâ deenâ atnahk, tad, kâ jau muhsu faineekem ta eerafscha, paprecksch eet krohgâ, tur winsch atrohn wijsus waldeneekus sapuljeuschohs, un ari sawas dari-schanas padara, nemas nau ja-eet teefas namâ, paprecksch tohp faineekam strahpe nospreesta, bet kad winsch isprasa kahdu pudeliti alus, tad ari nospreesta strahpe paleek alus glahsé un neteek ispildita; no tam ir redsams, kas par waijadsbu ir pagasta dari-schanas ispildiht; — kuri faineeki bishstahs un dara ko wi-neem pawehl, teem ir wairak jadara kâ wineem peenahzigs dariht.

Peerahdams ir zaur teem faineekem, kureem tà notizis un zaur grahamatu, kuri wifas stelleschanas tohp peerakstitas. —

- 9) Saimneekeem malku tik dauds nedohdzik pehz russu grahamatahm (Wakenbücher) peenahkohs, bet masak, to zitu malku, kuru pag. wez. faineekem nedohd, gan, kâ zeram, warbuht pahrdohd. —

Peerahdams zaur russu grahamatahm (Wakenbücher) ka tik dauds malkas un balku nedohd.

- 10) Muhsu mahzitajis bij dabujis finaht,zik galwasnaudas nepeedsiftas, teiza basnizâ, lai jel muhsu pagasts apfkatitos, kâ ar winu rihkojahs un nekautu tahlahm netaisnibahm wairs ilgał notikt. — Us tam isgahjuschu ruden pee pagasta amatu wihru wehlefschanas pagasts wehleja daschus zitus jaunus waldeneekus, turpreti muhsu skrihweris, kâ jau pee tahlahm dari-schanahm schiglis buhdams, peerakstija dauds balsus newis jauneem, bet wezajeem waldeneekeem, un tad wehl wisi tee paſchi wezi polka. Bet tagad ziti jaunee, kuri tika wehleti, suhds pee Uraugu teesahm par scho netaisnibu, — tad ari muhsu skrihwerim ar pag. wez. deesin kâ klahfees, waj nebuhs schim labam amatam „Ardeewas“ joſaka.

- 12) Eſmu wairak faineekem par schihm buhchanahm prafijis, kamdeht wini neko neruna un nefuhds, bet arween eſmu schahdu abildu dabujis: „ko tad es tur iſdarischu, kâ jau wisi, tà es ar.“ No schihm buhchanahm, kuras eſmu scheit farakstijis, war redseht, zik muhsu pagastâ laudis wehl schindos laikos multigi ir.

Preeksch ſenak gadeem atpakał kâ atminu, nemas tahlahm nekahrtibas pagastam nenotika.

- 13) Muhsu skrihweri mahfa, kura turpat teefas namâ pee skrihweri dſiħwo, nau labaka; — isgahjuschâ wasarâ bij turpat pee teefas nama muischas ahbolinsch noplauts, ta par naaktihm eedohd pastneekam brandwiħnu, fuhta, lai eet muischas ahbolinu eenest un ſaka, lai nem fmiltis lihds, kad nahk lauka fargs kihlaht, tad lai fwesch winam fmiltis qzis un pa to laiku, kamehr lauka fargs qzis ifflauka, waroht aibegħt. Us tahlu uſſlubinaſchanu ari gahja pastneeki un deenestmeita muischas ahbolinu sagt, isgahjuschu wasar laimejjas wineem, kâ ne-nokehra. —

Peerahdams ar teem zilwekeem, kuri isgahjuschu gad pee skrihweri dſiħwoja un ar teem pastneekem, kuri to minetu abblinu saga. —

Kad stahw, tad jaſkatahs, ka nepakriht, kâ ari juhs W. laudis, apfkatatees, ka nepakrihtet wehl leelakos parahdös u. z. nekahrtibas un leelakas nodohſchanas. 1874. gadâ bij galwasnadas nepeedsiftas lihds 4019 rubl., 1875. gadâ jau 4669 rubl. No tam ir redsams, ka arween eet leelakos parahdös un ari arween wehl buhs leelakas nodohſchanas, kad wehl tumfibas meegâ fnaudifeet; us masakahm nodohſchanahm juhs schahdâ wihsé newareet zereht un to ari es teesham faku: kad juhs wehl tâ us preeſchhu laufet notikt, kâ lihds schim, masakas nodohſchanas juhsu pagastâ nebuhs. Apdohmajeet un apfklateet, us kahda kahpeena juhs jau stahweet un kâ ar jums teek darihts. Tagad schindos laikos juhs wehl tahlahm nekahrtibahm laufet notikt? Apfklateet zitus pagastus un spreedek paſchi, waj ne-efat pakrituschi zilweki ar tahlahm pagasta waldeneekeem, waj zitds pagastos noteek tahlahm netaisnibas, waj it tik leelas nodohſchanas, kâ jums? Islafeet scho rafstu labi un apdohmajeet, waj tas wifs nau rikti, ko es efmu rakstijis. —

Par Latweeschu industriju un fabrika buhchanu.

(Beigums.)

Apfahrtjeem pagasteem waijadseja pee fabrikeem peewest materialu un malku, bes tam atklaufit finamas zilweku un Sirgu deenas, ka tafs us gadu tika aprehkinatas. Geskatischanas deht peewedischu to klausibas deenu ſkaitli, kahdu peenahzahs dabuht Ghōsenees (Gwandes) fabrikim:

Muhsu wahrdi no	Sirgu deenas.	Kahnejku deenas.
Skundas	10	—
Wahrmes	5	—
Nenes	5	—
Kuldigas	5	20
Lutringes	5	—
Saldus	5	—
Matkules	5	5
Wentspils	—	25
Suhres	—	25
Wahrbes	—	10
Tigwenes	—	5
Tadaiku	—	5
Durbes	—	5
Turlawas	5	—

Malkas nebij truhkums; jo Kurseme wehl bij bagata ar mescheem. Tadeht ari fabrikos wareja deesgan dedsinaht. Preeksch kugu buhwes nehma wezum wezus oħsolus, apfekħ kureem Latju fentschi, Kriħwi, bij peeluħgħu fawus trihs deeweklus: Patrimu, dserfchanas deewu, Behrkon, pehrlona deewu, Johdu, kara deewu. Preeksch kugu masteem nehma wezum wezas preedes, lihds 4 pehdahm zaurmehrā. No tahlu fahgu fidmalas sahgeja dehtus un blonkas preeksch Herzoga buhwehm Jelgawā un wina zitās pilis, kâ ari preeksch leela swehru dahrsa apsħohgħoschanas, kas bij Platohnē, un eelsx ka dasch daschadi swehri tika ustretti. Ar kohkeem, brusahm, bal-

leem, blankohm un dehleem dsina leelu andeli ar Holanti un Franziju. Bet herzogs bij ari meschu taupitajs, tadeht tas 1556. gada preeksch Kursemes isdewa tahdu likumu: Kas kohlus no mescha sohg, tam buhs aismalkaht strahpi par pirmu kohku pušmahrkas, par ohtru wesselu mahrtku, par treschu 2 mahrkas un ta joprohjam, par katru kohku ohrteek leelu strahpes naudu. Ta strahpe eesfahkumā gan gauschi masa isleekahs, tik pušmahrkas par wesselu kohku, bet pee daudsuma wina ir ta wiſubreesmigaka; jo kad par peemehru nemoht kahds buhtu meschā nosadis 25 egeschu kohzinus, tad pehz tahda strahpes rehkinuma tam par pehdejo kohzinu buhtu bijis jamaksa 6,788,608 mahrkas strahpes naudas, kas par wiſeem 25 kohzineem kohpā isnestu tahdu sumu, ka mescha saglis sawā laikā to newaretu iſſkaitiht, wiſemasak aismalkaht.

Ari privatmuischu ihpaeschneeki meschus tureja apaksch
stipras apfargashanas. Tam par apleezinaschanu peewedi-
schu barona Fölkersam wahrdus, kurus winsch 10. Juli
1673, gadā no Bornemündes pēe jawa drauga rakstījis, kas
tā slan: "Mans schwagers (tas ir Bornemündes leelskungs,
baron Schoeping) sawu meschu wairak kohpj un taupa nekā
sawu dahrīu un man ūkleet, ka winsch labak few weenu
virksju liktu nozirst neka ohsolu bes waijadības gahst no
zelma."

„Wehl schodeen tuhkfostscheem leezineeki sawas galwas augsti pazehlufchi leezina par Bornemündes mescha tauvischau, un schee leezineeki ir paschi tee kohki, kas aug Bornemündes meschöd. Bornemünde, par wiſahm muſchahm Baufkas tuwumä ir no mescheem ta bagataka. Kaut gan apfahrtejee kaimini jau ſen ſawu malku un balkus pirkuschi no Taurkalneem, tod Bornemündeschhi wehl ar ſawu meschu buhwlohlkeem peetikuschi. Pieeksch diweem gadeem tee jau ſawas mahjas par dſimtu eepirkuschi un tomehr wehl baunda muſchias meschu labumu. Rungs teem buhwlohfus dohd par welti un malku no paschu mescheem pahrdohd par puſzenas nekä zitut mafsa.

Nesinu, waj tas no herzoga dohts, augschâ minets me-
scha likums wehl tagad stahw jawâ spehskâ.

Lai dīshwo meschi! No teem atpakaal greesdamees runaschu fawu usnemu walodu, par Kursemes fabriku buhschanu. Herzogu Loikos wifa Kurseme bij weena fabriku pilsehta. Celsch dauds muischahm kuhpeja fabriku flursteni un Klaudsnaja fabriku abmuri.

Gudsene, Emburga, Baldochne un Meschobtne bij kah-das fabriku pilfehtinas, kur amatneeziba seedeja, kur semes produkti tika isstrahdati un laudis tuweenen wareja pirlt, kas teem waijadseja.

Ir gauscham noschehlojama leeta, ka Kursemes fabriku buhichang ta kritusi. Bezas eeriktes gan no Sweedreem dragatas, gan no laika sohbeem fakohstas, ka ne weetas no tahm nau wairs redsamas. Waj to wairs newaretu zelt? Dohmoju gan. Us laukeem dsihwo dauds bagati wihi, kas pa weenom, waj wajrak kohpä fahdu fabriki waretu eetaisht. Tagad tee jou weeglaki ustaisami ka wezöös laikös; jo nu maschines ir winu dsinejas, kas katrä weetä nostahdamas. Ari par kuramo nau ko baschitees. Akmins obglu truhkuns wehl nau parahdijees. Un Kursemë, ka ori Bidsemë ir daschias straujas upites, kas waretu dsiht fabriku maschines.

Kad daschi laſitaji dohmatu, kadeh! gan fabriki us laukeem buhtu eetaifami; vilſehtds jau fabriku deesgan un fo-tee nespehj pagatawoh, tas nahk gataws no ziteem vilſchteem,

no zitahm semehm. Tad teem atbilstetu: Fabriku leelako labumu bauda winu apkahrtējee, winu tuwakē, un tahlejem ir tas fliktums, ka teem fawus jehlus produktus buhs us tahnēni aīswest un iīstrahdatus atkal no tureenes atwest, ween-alga waj zaur sawu spehku jeb sawu naudu. Pēbz manahm dohmahm fabriki tur buhtu eetaifami, kur preeitsch iīstrahdaschanas jehli produkti us weetas, eīsch apkahrtēja tuwuma, atrohdami. Pee tam mantotu to labumu, ka no tah-deem jehleem produktēm masak aīseetu skahdē, kas tagad za ur transpōrtu daudskahrtigi gadabs, un tad ori weltiga produktu wadijhana, us fabriki un no fabrika atpakał, nehubtu waijadsiga. Par peemebru nemoht jaſaka: Tam apgabalam tas ir par skahdi, kas kanepeš un linschklas wed us tahlū pilſehtu un no tureenes wed atpakał ūrikus un elju. Tam apgabalam ir par skahdi, kas tahlahm pilſehtatm un ūweschahm semehm oīſsuhta fawus linus un no tureenes wed atpakał dſijas, deegus, audeklus. Schē man kriht prahā Latvju tautas dſeeemas par „iīschschu kreklīneem.“ Tāhs dſeeemas wehl scho-deen dſeed Latvju kaunu, par to ka winu lini tīla aīswesti us Schlesiju, tur iīstrahdati ūmalkā audeklā, webryti no zilweku, wišwairak wihijschku rohlahm, un tad atkal atpakał pirkli un westi. Latvju meitinas un bruhtinas gresnojabs ar ūmalkeem „iīschschu kreklīneem“, ko tabm gan nebij dariht, tadeht ka tee bij wehripti un austi no paſchu pluhktem linīneem.

Tahlak jasaka: Tam apgabam tas ir par skahdi, kas sawus graudus un balkus aisswed us zitahm weetahm un no tureenes wed atpakal miltus, putraimus, gruhbas, nubdelkinus. Tam apgabalam tas ir par skahdi, kas sawus faulus lahde kugös, wed us zitahm semehm un no tureenes pehrl atpakal faulu miltus un elsu. Tam apgabalam tas ir par wehl leelaku skahdi, kas sawus wezus firgus un kritisches lophus ismet fehtmali wahrnahm un funeem par boribu un tad no tahlahm pilfehtahm wed seepes preefsch faimneezibas waijadisibas.

Fabrikis sawu leelu bagatibu isgabsch sawam ihpaschneeflam un wifam tom apgabalam, kur tas jehlus produktus us weetas atrasdamē, tohs preeksch wajadsibas isstrohda. Tadehk jo labi buhtu, kad Latvija, Kursemē un Widsemē ari us laukeem un eeksch masakeem pilfehtineem fabriki tiktu eetaisiti, preeksch to jehlu produktu isstrahdaschanas, kas tani apgabalā aug un ir atrohdami. Mesheneeki lai taifa dehku fudmalas, darwas wahrischanas, terpentina tezinafchanas; lauznecki lai taifa: willas fahrstuves, dījas wehrptuves, mila weltuves, labibas kultuves, eljas fveestuves, gruhbu brauktuves, striku wijuves, seepju wahrischanas un tā joprohjam, tad amatneegiba sneegs jemkohppibai rohku un semes eedishwotaji baudihs industrijas baqatu labumu.

Dhfschfera brahlim

Kà tu, brahl, fini, es dñihwojò R. pilſehtam us deenwids puñ G. apgalabâ, to diwu upiſhu starpâ, ko pehz wezu mahminu teikahm ſauz „Bohrupite Masupite“ un kur ſen- tschu laikös mahmukites, ſawös „Lihgo“ ſwehikös gar kraſt- malu ſtaigadamas dſeedajuschas.

"Bohrupite Masupite"

No „Bindseras“-istegejje.

Pehr'n oisneſa ſeena kaudſi

Schogad seena gr

Zitu gadu aisneñifi

Bet mums, mihsais Ohfschericht, tagad muhsu deenäss un laiköss gar krasta molu staigajohht ir jakomponiere zitads mel-dinsch, prohti no libgawinahm un seltenitehm, ja gribam firdi apmeeriaht. Jo muhsu apgabalä ar schihm mantahm eet pa wifam ehrmoti.

Tadeht suhdsam Tewi, waj newari mums no fawas pu-
ses, kreetnas lihgawas un tikuschas mahtes meitinas usohf-
schkecht. Mum's paschu pusè tas nemas ne-isdohdahs un tà
rahdahs art us preekschu negik negribehs weiktees. Warbuht
ari tamdeht ne, ka mums ir gauschi mas to faimneeku meitu,
un wehl masak to fimiteneetschu; un kalpu meitas un besnaud-
neezes mehs nepar lo neprazam. Bet wehl trefchais sohds ir, ka
kahds wanagelis no kaimini pagasta mums leelas fkrambas
dara. Tas friht eeksch pahrrohbesch uñ dara nedarbus pee
muhsu mas, bet lohti lepnahm faimneeku jaunkundsehm.
Pehrñá gadà winsch ap mana kaiminä D. jaunkundsi lidoja
un — un — nelaikä muhsu pahrrohbeschneeks pasuda, ka ne
dsirdejahm, ne redsesahm, kür palika; tà fakoht tà uhdeni
eekrita. Bet tagad esohf jau atkal muhsu grenzë eeklejojis,
un — waj tas nau sohds? atkal pee mana ohtra kaimina
jaunkundses. —

Esmu Tew te muhsu kaites un raises issuhdsejis un
luhdsu it gauschi, zik ahtri ween eespehjams muhs apzeemoht
un no faras puſes mums gribehet lihdseht, wiſuwairak ar
Tawas aplahitnes bagatajahn felsenitehm, kad ari tahs
lobaki mihletu pahrohbeschneekus, ne ka vaſchu andſnatus.
Kad warbuht muhsesi waretu lohschnaht us tawu puſi un tiktu
mihli uſnemti, tapat ka kaiminu putninsch pec mums.

Nu palecz wesels, schoreis deesgan, gaidishu temi atzetojam, kue tad isspreedisimees par wisahm muhsu kluhdahm.
Saku nirma behernu wehness. Gaitella Smajdrysia

S undin a s ch a n a s.

No Syrgas vagsta teekas teel zurk fido Sludinahis, fa senakais Bibirku salmneels Matijs Ditschler's konfusē kritis, un fa te, fam fahdos vratishonās no mita bubru, teek usaizintati, **līhd 28.** **Juni** f. g. skeit meldtees; jo vebz tam neweens wairs netiis flauisibz nedt veenents.

Spirgū, 4. Mai 1876.
(Nr. 24.) Veeslehdetais: F. Sive
Skriftm.: Berk.

Kad par Ebelumutjhas Difur mabju subarendatora Arisch Jurschewitscha mantibu konkurse foresta, tad no krohna Dobbeleis pagosta tecfas wisi tee, tas wehl libds schim nebuhi ar fawabm parabdu prasi-schanobn hweit meldejusches, teef uszimati, libds 26. Julie 1876, kirsch par veldsamo issflehschanas termitua nolikts, pec schis pagosta tecfas perteekies; jo wehtak neweens waars netiks klaujhists.

Dobbeltes Teehas namä, 11. Mai 1876.
(Nr. 145.) Preischfehd.: R. Neuland.
(S. 98.) Teehas fleishw.: G. Schwa

Bahrdoßdama

Ponereschas arvinkl. Pusdolatas draudzē z Andre-
wicē lunga **muisčia** Pometekl ar 140 desetinabm
labas sēnes, 11 desetinabm mēscha, ebsas ir mīsas
labas. Še tam tur teek vahrdobtas **4 mahjād**
ar ebsabm, faktās va 20 desetinas sēmes. Vahrdob-
šanas kontrakti grib nosleħgi fħint meħnessi un ta-
veb rirzejji toħbi usvedinati tut pereittees jaħi fħidu
meħnessi.

Kā Paleijas Zahnis īauvī būhschānn
kohpis. Atzaju kudlīm vor preelschisomī fara-
stībī no G. S. Brashe, Mihzes un Babtes māb-
dzītāja. Maika 75 sap.

Labibas un pretshu tirgus Jelgavā, 21. Mai, Rīhgā,
21. Mai, un Ļeepajā, 8. Mai 1876. q.

Makfaja par:	Felgawa.	Nihga.	Leepaja.
1/3 schetw. (1 puhru) rudsu	2 r. 40 f.	2 r. 80 l.	2 r. 20 f.
1/3 " (1 ") kweefchu	3 " 60 "	4 " 25 "	3 " 50 "
1/3 " (1 ") meeschu	2 " 30 "	2 " 25 "	2 " 10 "
1/3 " (1 ") auju	1 " 45 "	1 " 70 "	1 " 50 "
1/3 " (1 ") firaui	3 " — "	3 " 25 "	3 " — "
1/3 " (1 ") ruyju rudsu mistu	2 " 20 "	2 " 65 "	2 " 25 "
1/3 " (1 ") bishdeletu	3 " — "	4 " — "	3 " 25 "
1/3 " (1 ") kweefchu mistu	3 " 70 "	5 " — "	4 " 50 "
1/3 " (1 ") mceechu putraimü	3 " — "	3 " 85 "	3 " 50 "
1/3 " (1 ") farofselu	1 " 40 "	1 " 15 "	— " 75 "
10 pudu (1 blitrawu) feena	3 r. — f.	5 r. — l.	4 r. — f.
1/2 " (20 mahrz.) fwesta	5 " 60 "	5 " 60 "	3 " 50 "
1/2 " (20 ") dseles	— " — "	1 " — "	1 " 20 "
1/2 " (20 ") tabafas	1 " 50 "	1 " 25 "	2 " 50 "
1/2 " (20 ") schekstu apinu	— " — "	— " — "	— " — "
1/2 " (20 ") frohna linu	— " — "	2 " 20 "	2 " — "
1/2 " (20 ") brafa	— " — "	1 " 10 "	1 " 15 "
1 muzu linu fehlu	— " — "	— " — "	7 " — "
1 muzu fliku	14 " — "	15 " — "	14 " — "
10 pudu farkanas fabis	6 " 80 "	6 " 60 "	6 " 20 "
10 " baltas rypjas fabis	6 " 80 "	6 " 40 "	6 " — "
10 " " suulatas fabis	6 " 80 "	6 " 20 "	6 " 50 "

Atbidae

J. D. — **B.** Nau wijs winnejts. — **N. J.** — **Gr.** **Sm.** Uci nau
winnejts.

D. D....g. Grobinà. No teent usdóhteem 16 nummureem nau
neweens fo winejjs.

S. V.....n. R. ds. statz. Efmu avstellelis, zil ween vafalejo num-
muru buhs, tohs dabuseet; to mafsu luhsdu eemakfaht Daniel Minus I.
faktors Ribgå. Latv. aw. apgah datajs.

Latv. Uzischiu apgaħdatajs: J. W. Safranowicz

Sudinaśchana.

Meschobtnes pagasta valdiba jaur s̄ho sinamu
darn, fa 15. Juuli s̄ch. g. pulfsten 12. püüdeks, las
pee Meschobtnes pagasta teefas nama, rohlasmas
alaas darbs, us masal-kehlischau litsi tils, un ka
teem, las schabdu darbu uinemat griib, noteelita ter-
minat vee schihs pagasta valdibas saareeobhdabs.

Meschobnes vagans waldbib., 11. Mai 1876. 2
Pap. wez.: Freimann.
Stribw. meest.: F. M. Eltermann.

Berknes pagasta teeka dora zaur ūho finamu, ja tas ūhe veederīgs pūstis Jane Balod 5. Jūni ū. g. kroba parahdu deht uj darba waitak sohlfspānā tang isdarts.

Lei-Berkené, 15. Mai 1876.
(Nr. 9.) Preleßschößl : G. Weinberg.

Baut scho daru wifem finamu, so es fawu dñbe
welti no fotsu eelas us **Kangiefer** eelu Nr. 6
efmu pahrechlis, un ari veedabwoju us preefschu

fauns wibles

wifadæd fortēs un jau uſſirſtað wihles ari
annanu. 2

F. Briss,

Teem irr Mohsud un praweeschi. Bibbeles
swehiku furreddikis Dikkelu basnizä. Widsemme. Faze
zjits 1. September 1874 no mahzitaja K. Steene.

Walta 8 tap.

Ewehrojams Talsōs un Talsu aprinkī.

Vai eespehju andelei us preefchu geldigu atswaru doht, pahrdohdu **wifas** tehrauda prezēs is weena jau 106 gadus pastahwoscha angku fabrika Scheffield pilfehtā, ari prezēs is weena no teem flaveteem Remscheidera fabrikeem, un tāhs wifem pasihstamahs Tisskar tehrauda leetas, — no schihs deenas is sawas tehrauda, virzas, tabakas un zigaru bohdes, pascham veederigā namā, par tik lehtu zenu, kā lihds schim Talsōs nau peedishwohts; eespehju ari par tehrauda prezēs ihstibū un geldibū, kas no manim teek pirkta, peeklahjigu galwochhanu doht.

Luhdsu tadehk sawus zeenijamohs pirzejus, manim to lihds schim pilmigā mehrā dāhwinato ustizibū ari us preefchu parahdiht, un fohlu, kā lihds schim, tā ari us preefchu, scho manim rāhdito ustizibū zaur rikti un kreetnu išpildishanu wifos usdewumds raudsīt wairināht.

Berkenes pagasta waldischana dara zaur schō finamu, ka wina sawas sehdeschanaas weenigi tik fest-deenās pebz 1. un 15. katra mehneschā naturehā un tamdeht galwasnādas mafschanas un pakes mai-nishanas tik schiniis deenās notiks un tas zitā deenā nahks, var welti staigahs.

Leel-Berkenē, 15. Mai 1876.
(Nr. 93.) Pag. wez.: J. Ohnsoling.
(S. W.) Skrīhw.: Smuge.

4. Juni f. g. tiks Brambergu pagasta namā Falzgrahwē, deht arrentes parahda daschu fāimneelu mantība wairakföhlischana vret flaidru mafsu pahrdobta, pēc tam virzei usaižināti tohp.

Falzgrahwē, 15. Mai 1876.
(Nr. 116.) Preefschfēhd.: K. Spehrberg.
Pag. skrīhw.: H. Mather.

J. Lilienberg.

Kabpostu stabdu
labakās sortes ir tak dāhrsā pēc Boepfēl.
fabrika arween dabunamas pirkta.

No Wez- un Jaun-Saules pagasta waldischanaas (Alt- u. Neu-Rāhdēn Gem. Verw.) teek wifis schi pagasta delegati (fausējē) un balsu nodejēi usaižināti. 29. Mai f. g. pulksten 10. no ribta, deht jauna pagasta wezaka webleshanaas, Wez-Saules teefas namā cerasētes, — jo atraushanahs wifis no schi webleshanaas terminā tiks ik latris ar 1 rubli f. strahvehts.

Wez-Saules teefas namā, 19. Mai 1876.
(Nr. 267.) Pr. pag. wezatajs: J. Gudsche.
(S. W.) Pag. skrīhw.: R. Pohlmann.

Us augstakas teefas atwebleshanaa tiks pēc Potkaises pagasta waldbas 10. Junt 1876. g. no pagasta magastīnes 468 mehri rūdsu un 150 mehri mēschu us wairakföhlischana mafakas datās pahrdobta.

Potkaises pag. wald., Mešku mahjās, 21. Mai 1876.
(Nr. 84.) Pag. wez.: G. Freimann.
(S. W.) Pag. skrīhw.: G. Paruv.

No Rundables pagasta teefas teek zaur schō finams daribts, ka eeksh Rundables Purgul Launag mahjām, 11. Juni f. g. sirgi, gohves, zuhkas, aitas, teki un daschadas wirtschaftes leetas wairakföhlischana vret flaidru mafsu tiks vahrdētas.

Rundables teefas namā, 20. Mai 1876.
(Nr. 238.) Preefschfēhd.: C. Weissmann.
(S. W.) J. Strauting.

No Dohbeles pagasta teefas teek zaur schō finams daribts, ka 7. Juni f. g. Lielumuischās Dīskurz mahjās, rati, dīsels ezeschās, arklī, daschadi trauki un daudi wirtschaftes leetas uhrupē wairakföhlischās tiks pahrdobta.

Dohbele, 22. Mai 1876.
(Nr. 157.) Preefschfēhd.: A. Neuland.
(S. W.) Teefas skrīhw.: C. Schwan.

Amateeki, kureem patiklojs to krohna Audu muishas pagasta magastīnes klebts pahrbuhvi, kur ančlags us 235 rubli f. n. notiks us mafakföhlischana pēnēti, teek usaižināti trefchdein to 9. Juni f. g. pēc schō pagasta waldbi Rās-Welwe mahjās fanablt sur ta mafakföhlischana pulksten 12. pusdeinā notiks.

Ar kahdeem nosfazijuemeem to war — bes ween sveetdeenās nn sveetku deenās — latru deenu pēc schib pagasta waldbas skrīhwera sinabt dabuht.

Audu muishas pagasta waldbā, to 21. Mai 1876.
(S. W.) Pagasta waldbas wahrda:
Skrīhw.: Straumann.

Tautas bibliotekas 7. numurus
„Saiks wifis atkāsājī“

ir dabunamas par 25 kap. fudr. gabala.

Grantšu pirmais dumpis. No h. Liven-thal
30 kap.

Zahnis jeb waijata pateesiba. No h. Liven-thal
50 kap.

Drukāts pēc J. W. Steffenhagen un debla.
(Tē slākt peelikums: Preis-kurants pahr tehjahm no J. Malmberga un beedr.)

1

Leel-Berkenē, 15. Mai 1876.
(Nr. 93.) Pag. wez.: J. Ohnsoling.
(S. W.) Skrīhw.: Smuge.

4. Juni f. g. tiks Brambergu pagasta namā Falzgrahwē, deht arrentes parahda daschu fāimneelu mantība wairakföhlischana vret flaidru mafsu pahrdobta, pēc tam virzei usaižināti tohp.

Falzgrahwē, 15. Mai 1876.
(Nr. 116.) Preefschfēhd.: K. Spehrberg.
Pag. skrīhw.: H. Mather.

Dseesmu rohta

jaukteem fohreem.

Seturta un peekta data. Apghadata no J. Zimses, sem, direktora. Nīhgā pēc Rāymēka. Mafsa faschūta 75 l., stīpītā wahkā 90 kap. Pahrdewejeem lehtali.

Wifadus
nādas wehrtibas papīhrus
pebrk un vahrdohd

Dans. Minus,

Nīhgā, wehwereelā, paschā namā pēc linu-fwareem.

Teaters!

Saunpils Mežie Blusu mahjās tiks 23. Juni f. g. vulsti. 9. valkā spēlehtis „Pats sawas mahjās“ un „Neds pa labo, nedēs pa freiso.“ Če-eeschana I. plāzi 50 kap., II. plāzi 35 kap. un III. 20 kap. f. Pehz tam weesības wakars.

No krohna Elfschuu-muiscas pagasta teefas teek wifis un iktatris, kam jebkādas vārāfshanas pēc krohna Šufeljaš-muiscas Īschepeinsku mahjās nomirusha Wez-Saules pagasta lohzelka Zabna Darwidēs, astahatas mantības buhu, zaur schō fludināschana usaižināti, ar tāhdām prāfīschānahām un pērabdīschānahām wišumehlatās tiks 16. Jult f. g. kas deht tam par to beidzamo un iſſlebgħanas terminā ir nolikts, pēc schihs pagasta teefas pēteittees, jo wehlašas usdohbshanas us muhschigu kluſu zeeħħanaa tiks atraiditas.

Tā ir notizis krohna Elfschuu-muiscas pagasta teefā, 14. Mai 1876. —

(Nr. 170.) Teefas wahrdā:

Skrīhw.: A. Seegrün.

Wifis tee, kam pēc nomirushas Āwises Kohzer astabas mantības kahdas parahdu prāfīschānas buhu, kā ari tee, kas nomirejat ko parahdu wifis kah, teek no Šafu pagasta teefas Āuņelgawas aprinkī, zaur schō usaižināti, wišweblašas tiks 22. Juni f. g. kas par weenigo iſſlebgħanas terminā schaf leita nolikts, pēc schihs pagasta teefas pēteittees; jo wehlašas neweens parahdu dwejēs walts nesilks klausīts, bet parahdu neħmeji pēbz likumeen strabpeti.

Safes pagasta teefā, 15. Mai 1876.

(Nr. 17.) Preefschfēhd.: J. Wezum.

(S. W.) Teef. skrīhw.: J. Puige.

3

Wissabako

sehgel- un maišu drāhnu,
ari par darbu drāhnāmt preefsch kalpeem lohti deriga, dabuja un pēdahva

2

A. Schweissinfch.

Kabpostu stabdu

labakās sortes ir tak dāhrsā pēc Boepfēl.
fabrika arween dabunamas pirkta.

Allus buteles

ir arween leela krahjumā lehti dabunamas pēc

Ed. Ullmann,
Jelgawa, leelaja eelā Nr. 20.

Skohlas behrni

teek apakš labas usraudshas laipni usnēti. — Jasmeldahs pēc selta kafeja C. Neumann, kātoku eelā, Kōhlert namā Nr. 42.

semkohpibas

maschines un lauku rihtus,

kā arklus, ezeschās, fehshanas, plaušamas, damfas un ūrķspēku kūlamahs, lobības tibramahs, efektu greešhamahs maschines, lokomobiles, stabhōshas, damfmaschines un t. j. pr., is flaveneem abrijemes fabrikeem, iſdohd no lehgera un us apstel- lofhanu

P. van Dyk,
Nīhgā, leelaja ūmīfchū eelā Nr. 1.

Akmen-ohgħlu darwu, juuntu-papi

Belgijas wahgn smehri

pahrdohd no lehgera

Danl. Minus,
Nīhgā, wehwereelā pēc linu-fwareem.

Q. Kramers, Jelgawa,
pahrdohd par to lehtako tirgu wifis sortes mahls dērn fehres, lauk, firni, viñseles un lohgu glāhji.

No jensured atweblehts, Nīhgā, 21. Mai 1876.

(Tē slākt peelikums: Preis-kurants pahr tehjahm no J. Malmberga un beedr.)